

ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ΙΙ

Πρακτικά θέματα και ενδεικτικές απαντήσεις για το φροντιστηριακό μάθημα στο Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο ΙΙ

1. Σε δίκη για υπόθεση απάτης, από την οποία η ζημία που προξενήθηκε είναι ιδιαίτερα μεγάλη, καλείται να εξετασθεί ως μάρτυρας κατά του κατηγορουμένου Κ ο Α, που είναι δικηγόρος και είχε αναλάβει την υπεράσπιση του κατηγορουμένου κατά την προδικασία. Ο Α, που δεν είναι πλέον συνήγορος του Κ, καταθέτει ό,τι γνωρίζει σχετικά με το αντικείμενο κατηγορίας.
Ερωτάται: Αν υπάρχει ακυρότητα της διαδικασίας, τι είδους ακυρότητα, από ποιόν και μέχρι πότε μπορεί να προταθεί.

2. Σε υπόθεση ανθρωποκτονίας από αμέλεια (τροχαίο) καλούνται να εξετασθούν ως μάρτυρες στο ακροατήριο του Τριμελούς Πλημ/κείου Αθηνών μεταξύ των άλλων η μνηστή του δράστη και ο πατέρας του θύματος. Μπορούν οι ως άνω μάρτυρες να αρνηθούν την μαρτυρία τους;

3. Κατά του Κ κατηγορουμένου για εξύβριση και απειλή σε βάρος 15χρονης Β δηλώνεται στο ακροατήριο παράσταση για υποστήριξη της κατηγορίας από την ίδια την Β. Ερωτάται: α) αν υπάρχει νόμιμη παράσταση για υποστήριξη της κατηγορίας και β) αν όχι, πως και μέχρι πότε μπορεί να δηλωθεί νόμιμη παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας.

4. Ο Χ, που παραπέμπεται με βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών στο ΜΟΔ για απόπειρα ανθρωποκτονίας, ρωτά αν υπάρχει λόγος αναίρεσης ενόψει του ότι στην σύνθεση του Συμβουλίου που περάτωσε την ανάκριση και αποφάσισε την παραπομπή του μετείχε και ο ανακριτής της υπόθεσης, ο οποίος πάντως με την απολογία του Χ ενώπιον του δεν υπέβαλλε προσωρινή κράτηση.

5. Κατά του Α διεξάγεται ανάκριση για πλαστογραφία σε βαθμό κακουργήματος. Ο Α απολογούμενος ζητεί ο ανακριτής να διατάξει γραφολογική εξέταση. Ερωτάται: τι θα πράξει ο ανακριτής σε σχέση με το άνω αίτημα του Α; Πώς μπορεί να αντιδράσει δικονομικά ο κατηγορούμενος σε περίπτωση απόρριψης του αιτήματός του;

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Σύμφωνα με το άρθρο 212 παρ.1 περ.α'Κ.Π.Δ. , που εισάγει εξαίρεση στο άρθρο 209 Κ.Π.Δ σε συνδυασμό με το άρθρο 371 παρ. 1 Π.Κ, δεν επιτρέπεται να εξετάζονται ως μάρτυρες όσοι δεσμεύονται από το επαγγελματικό τους απόρρητο διαφορετικά προκαλείται σχετική (172 παρ.1) Κ.Π.Δ ακυρότητα. Μεταξύ των προσώπων που έχουν υποχρέωση εχεμύθειας και δεσμεύονται από το επαγγελματικό απόρρητο είναι και οι δικηγόροι.

Σύμφωνα με τα παραπάνω στην συγκεκριμένη περίπτωση παράγεται ακυρότητα κατ' άρθρον 212 παρ.1 περ.α Κ.Π.Δ και άρθρο 371 παρ.1 Π.Κ. εφόσον κατέθεσε ο Α όσα του είχε εκμυστηρευτεί ο πρώην εντολέας του, ο Κ, σχετικά με το αντικείμενο της κατηγορίας.

Η συγκεκριμένη ακυρότητα είναι σχετική ακυρότητα (172 παρ.1) Κ.Π.Δ, αφού ορίζεται ρητά στον νόμο. Μπορεί να προταθεί, από τον κατηγορούμενο Κ, ο οποίος έχει έννομο συμφέρον στην συγκεκριμένη περίπτωση (άρθρο 174 παρ.2 Κ.Π.Δ), ωστόσο εκδοθεί για την κατηγορία οριστική απόφαση σε τελευταίο βαθμό.

Αν η σχετική ακυρότητα δεν προταθεί έγκαιρα και δεν εναντιωθεί ο κατηγορούμενος αυτή καλύπτεται (175 Κ.Π.Δ).

2. Σύμφωνα με το άρθρο 222 εδ.α'Κ.Π.Δ, σύζυγος και ορισμένοι συγγενείς του κατηγορουμένου έχουν δικαίωμα να αρνηθούν να καταθέσουν ως μάρτυρες τόσο στη προδικασία όσο και στο ακροατήριο.

Η διάταξη αυτή δεν εισάγει όμως ούτε δικαίωμα του κατηγορουμένου να αξιώσει την μη εξέτασή τους ούτε υποχρεωτική κάμψη του καθήκοντος μαρτυρίας του άρθρου 209 Κ.Π.Δ αλλά μόνο δυνητική κατά την κρίση των συγκεκριμένων μαρτύρων ευχέρεια να αρνηθούν οι ίδιοι να καταθέσουν για ζήτημα που αφορά συγγενή τους ή σε βάρος συγγενή τους.

Όσον αφορά στην συγκεκριμένη περίπτωση την μνηστή του δράστη, δεν ανήκει στα πρόσωπα που αναφέρονται στο περιεχόμενο της διάταξης του άρθρου 222 Κ.Π.Δ αφού δεν είναι σύζυγος αλλά μνηστή και ως εκ τούτου δεν μπορεί να αρνηθεί την μαρτυρία της.

Ωσαύτως και ο πατέρας του θύματος σύμφωνα με το άρθρο 222 Κ.Π.Δ δεν μπορεί να αρνηθεί την μαρτυρία του αφού δεν είναι συγγενής του δράστη-κατηγορουμένου, αντίθετα μάλιστα μπορεί να παραστεί για υποστήριξη της κατηγορίας στην συγκεκριμένη δίκη.

3. Στην συγκεκριμένη περίπτωση (άρθρο 63 Κ.Π.Δ) ως άμεσα παθούσα και δικαιούμενη παράστασης για υποστήριξη της κατηγορίας κατά του κατηγορουμένου Κ είναι μόνο η 15χρονη Β. Άλλο το ζήτημα ότι λόγω ανηλικότητας δεν μπορεί να παρασταθεί αυτοπροσώπως (άρθρο 82 παρ.2 Κ.Π.Δ) αλλά δια των νομίμων αντιπροσώπων της σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του αστικού κώδικα, δηλαδή σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1510 παρ. 1 και 2 Α.Κ.

Κατόπιν των ανωτέρω σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά, η δήλωση παράστασης για την υποστήριξη της κατηγορίας από την ίδια την Β δεν είναι νόμιμη. Η δήλωση και διατύπωση για υποστήριξη της κατηγορίας στην συγκεκριμένη δίκη θα γίνει από τους νόμιμους αντιπροσώπους της Β (άρθρο 82 παρ.1 και 2 Κ.Π.Δ, άρθρο 83 Κ.Π.Δ και άρθρο 67 Κ.Π.Δ.) πριν αρχίσει η ακροαματική διαδικασία σε πρώτο βαθμό.

4. Στο ερώτημα αν επιτρέπεται να μετέχει ο ανακριτής στην σύνθεση του δικαστικού συμβουλίου που καλείται να αποφανθεί για το ζήτημα της παραπομπής του κατηγορουμένου στο ακροατήριο η απάντηση είναι απολύτως αρνητική ενόψει της ρητής σχετικής πρόβλεψης του άρθρου 305 παρ.2 Κ.Π.Δ. που θεσπίζει ειδικό λόγο αποκλεισμού του ανακριτή από την σύνθεση του δικαστικού συμβουλίου , πρόσθετο στους γενικούς λόγους αποκλεισμού του άρθρου 14 Κ.Π.Δ.

Άρα σε κάθε περίπτωση συμμετοχή του ανακριτή στην σύνθεση του δικαστικού συμβουλίου ανεξάρτητα από την θετική ή αρνητική στάση που τήρησε κατά την ανάκριση έναντι των διαδίκων, προκαλεί απόλυτη ακυρότητα λόγω κακής σύνθεσης του συμβουλίου (171 παρ.1 περ. α' Κ.Π.Δ.).

5. Σύμφωνα με το άρθρο 274 εδ.β'Κ.Π.Δ ο ανακριτής οφείλει να ερευνά με επιμέλεια κάθε περιστατικό που επικαλείται υπέρ αυτού ο κατηγορούμενος αν αυτό είναι χρήσιμο να εξακριβωθεί η αλήθεια. Περαιτέρω με βάση το άρθρο 183 ΚΠΔ αν απαιτούνται ειδικές γνώσεις επιστήμης ή τέχνης για να γίνει ακριβή διάγνωση και κρίση κάποιου γεγονότος ο ανακριτής μπορεί μετά από αίτηση του κατηγορουμένου ή και αυτεπαγγέλτως να διατάξει πραγματογνωμοσύνη.

Από τον συνδυασμό των πιο πάνω διατάξεων συνάγεται υποχρέωση ανακριτή να εξετάσει επιμελώς το αίτημα του Α για την διεξαγωγή γραφολογικής πραγματογνωμοσύνης και να την διατάξει εφόσον κρίνει-κυρίαρχα- ότι είναι χρήσιμη για την εξακρίβωση της αλήθειας.

Επομένως, αφού ανήκει στην διακριτική ευχέρεια του ανακριτή στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του και σύμφωνα με τα παραπάνω η άρνησή του και η απόρριψη του αιτήματος του κατηγορουμένου δεν στοιχειοθετεί απόλυτη ακυρότητα (171 παρ.1 περ. δ' Κ.Π.Δ.).

Σύμφωνα με το άρθρο 307 περ.α' Κ.Π.Δ, κατά την διάρκεια της ανάκρισης το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών με αίτηση διαδίκου αποφασίζει και όταν ο ανακριτής νομίζει ότι δεν πρέπει να συμμορφωθεί με πρόταση του παραπάνω. Κατά συνέπεια τυχόν άρνηση του ανακριτή επί του αιτήματος του Α παρέχει στον τελευταίο την δυνατότητα προσφυγής στο συμβούλιο Πλημμελειοδικών προσκειμένου τούτο να άρει την διαφορά με παρεμπίπτον βούλευμα.